

Naturskyddsföreningen i Vaxholm

Extra samråd om Förslag till detaljplan för Norrberget, Dp 410

Naturskyddsföreningen i Vaxholm har tagit del av rubricerade förslag till detaljplan och lämnar härmed sina synpunkter.

Tidigare samråd

I det första samrådet om detaljplan för Norrberget lämnade Naturskyddsföreningen in ett yttrande, som också redovisas i samrådsredogörelsen. Av någon anledning utelämnas stora delar av vår skrivelse i redogörelsen, och även när det gäller de delar som redovisas, bemöts våra yrkanden och argument med i bästa fall "god dag yxskaft"-svar. Text har klippts och klistrats och flyttats om så att våra resonemang har blivit omöjliga att följa. Vi har påpekat dessa problem i samrådsredogörelserna flera gånger tidigare i diskussioner med både politiker och tjänstemän i Vaxholms stad, och också fått en förståelse för vår kritik, men vi skulle gärna vilja se en verklig förändring av hur våra yttranden behandlas. I och med att synpunkterna inte har beaktats eller bemötts, är vi tvungna att här delvis upprepa, och vid behov förtydliga våra synpunkter.

Processen

I vårt tidigare yttrande pekade vi på brister i dialog och demokratisk process i planeringen av Norrberget. Denna del av vårt yttrande har utelämnats helt i samrådsredogörelsen. Mycket har hänt under året som gått och vi kan konstatera att både folkomröstningen och detta extra samråd är initiativ som påtagligt höjer den demokratiska giltigheten hos processen. En viktig förutsättning är förstås att resultatet av folkomröstningen och de synpunkter som kommer in under samrådet beaktas. Så kan knappast sägas ha skett efter det förra samrådet, och det gäller sannerligen inte bara Naturskyddsföreningens synpunkter.

- Naturskyddsföreningen anser att kommunen av både sakliga och demokratiska skäl behöver beakta inkomna yttranden på ett bättre sätt under den fortsatta samrådsprocessen.

Befolkningsutveckling

Ett citat från samrådsredogörelsen:

"Vaxholm växer [- - -]. År 2030 beräknas vi vara cirka 16 000 invånare i kommunen - en positiv och nödvändig utveckling för att Vaxholm ska fortsätta vara en levande och attraktiv stad och samtidigt ha möjlighet att möta invånarnas behov och förväntningar på kommunal service."

Under de senaste tre decennierna är Vaxholm den av Sveriges 290 kommuner som har ökat folkmängd näst mest, med 80 %.

Naturskyddsföreningen ifrågasätter om en sådan kraftig ökning har varit nödvändig och är nödvändig att fortsätta. Det är inte förvånande att infrastrukturinvesteringarna har släpat efter och att vi idag till exempel har tecken på trafikinfarkt, bristande avloppsrening (kvävereduktionen uppgick till 14 % under 2016 enligt Roslagsvattens miljörapport för 2016) samt skolor och förskolor som behöver bedriva sin verksamhet i provisoriska paviljonger.

Naturskyddsföreningen har i samrådet till översiktsplanen visat att någon koppling mellan befolkningsökning och attraktivitet och möjlighet att erbjuda service inte går att utläsa av offentlig statistik.

- Naturskyddsföreningen efterlyser de källor på vilka kommunen bygger sin slutsats om att den kraftiga ökningen som har skett och planeras ske är nödvändig för att "möta invånarnas behov och förväntningar på kommunal service".

Planens syfte

Naturskyddsföreningen skrev följande i det förra yttrandet:

"Området rymmer idag en högstadieskola och två förskolor i enlighet med gällande detaljplaner. I den nya planen sägs ingenting om anledningen till att det tidigare syftet med området inte längre är giltigt. Syftet med planen sägs vara att möjliggöra en stadsutveckling, men Naturskyddsföreningen har svårt att förstå att en högstadieskola och förskolor inte skulle ha en plats i stadsutvecklingen, samt ifrågasätter också den kapitalförstörelse som rivning av fullt fungerande byggnader innebär. Naturskyddsföreningen efterlyser således motiveringar till förändringen av områdets syfte samt till att fungerande byggnader rivs.."

I samrådsredogörelsen besvaras detta med:

"Planbeskrivningen uppdateras med information om vilka anpassningar som är gjorda i plankartan utifrån de förutsättningar som finns avseende kulturmiljön med fokus på småstadskaraktär. De anpassningar som har gjorts i planförslaget utgår från den beskrivning som görs i dokumentet "Kulturmiljöutredning Norrberget Vaxholm" avseende vad som är av särskilt kulturhistoriskt värde inom och i anslutning till planområdet (se bilaga B sid ...). I dokumentet "Kulturmiljöutredning Norrberget Vaxholm" beskrivs inte Norrbergsskolan vara av särskilt kulturhistoriskt värde (se bilaga B sid ...)."

Har stadbyggnadsförvaltningen av misstag svarat på någon annan fråga? Vi frågade efter en motivering till ändringen av områdets syfte samt att fungerande byggnader rivs. Är svaret att Norrbergsskolan inte är av särskilt kulturhistoriskt värde? Även om man bortser från att Norrbergsskolan faktiskt har hamnat på Byggnadsvårdföreningens Gula lista, undrar Naturskyddsföreningen om kommunen anser att alla byggnader i Vaxholm som inte är av "särskilt kulturhistoriskt värde" omedelbart bör rivras?

I planbeskrivningen ges en förklaring till nedläggning av skolan: *"Idag ställs andra krav på lärmiljöerna i skolan, bland annat att kunna variera gruppernas storlek och forma miljöer för olika typer av arbete, något som det saknas möjligheter till i Norrbergsskolan."*

Naturskyddsföreningen kan konstatera att grannkommunen Danderyd har gjort andra bedömningar. Skolor byggda på 1910- och 1920-talet liksom ett flertal ungefär samtida som Norrbergsskolan används och underhålls.

- Naturskyddsföreningen efterlyser således fortfarande motiveringar till förändringen av områdets syfte samt till att fungerande byggnader rivs.

Strandskydd

I vårt tidigare yttrande råkade vi påstå att "upphävande av detaljplaner innebär att strandskyddet återinförs i området". Stadsbyggnadsförvaltningen påpekar att strandskydd aldrig har gällt i området eftersom den tidigare detaljplanen är så pass gammal. Det borde alltså ha stått "införs" istället för "återinförs". Om denna petitesse har någon betydelse understryker den i så fall snarast behovet av särskilda skäl för att upphäva strandskyddet, eftersom den frågan aldrig tidigare har prövats här. Vårt yrkande (upprepat nedan) har dock i samrådsredogörelsen lämnats utan kommentar.

Eftersom byggnaderna i området enligt planen kommer att rivras kan inte strandskyddsområdet anses vara ianspråktaget, utan i princip skulle ett naturområde kunna återställas så att strandskyddets syften kunde återupprättas inom området. Naturskyddsföreningen inser att en sådan utveckling inte är särskilt trolig med tanke på kommunens prioriteringar, men vill ändå peka på att området skulle ha ett stort värde som rekreativt område för de boende i området, speciellt som många andra attraktiva områden på Vaxön för

närvarande håller på att försvinna. Det finns andra områden i Vaxholm som kan bebyggas och därför saknas tillräckligt starka skäl att upphäva strandskyddet i den grad planförslaget anger. Vi menar att en rejäl bit av det strandskyddade området ska få behålla sitt skydd, och inte bara en smal remsa vid bergskanten för en strandpromenad.

➤ Naturskyddsföreningen yrkar således på att strandskyddet upphävs endast på områdets södra del.

Miljöbedömning

Vaxholms kommun har ett åtagande enligt vattendirektivet att vidta åtgärder bland annat för att uppnå god vattenstatus i Kodjupet och Norra Vaxholmsfjärden 2027. Dessa har i dagsläget otillfredställande respektive måttlig ekologisk status. Eftersom förbättringar av ekologisk status går mycket långsamt behöver åtgärder genomföras långt i förväg, det vill säga nu.

Klimatmål på internationell och nationell nivå, Sveriges miljö kvalitetsmål samt Vaxholms kommuns egna miljömål utgör också grund för miljöförbättrande åtgärder.

Kommunens kanske skarpaste verktyg för att genomföra miljöförbättrande åtgärder är just detaljplanerna, och antalet nya sådana under de närmaste åren är förstås begränsat. De är därför viktigt att åtgärder som föreslås i planområdet effektivt bidrar till en hållbar utveckling i högre grad än ett nollalternativ, för att en exploatering av området över huvud taget ska kunna anses vara motiverad.

I Miljöbedömningen listas ett antal negativa miljöeffekter av planen:

- *”Växt- och djurlivet kommer att reduceras då grönyta tas i anspråk. Samtidigt minskar även ekosystemtjänsternas funktioner.”*
- *”Vid ökad trafik höjs halterna av växthusgasutsläpp samt att bullernivåerna ökar något. Även föroreningar till luft och vatten kan uppstå.”*
- *”Med ökad hårdgjord yta inom planområdet kommer den naturliga infiltrationen att minska och flöden av dagvatten att öka. Det kan förorsaka lättare jorderosion utefter den branta sluttningen.”*
- *”Dagvatten kan även innehålla föroreningar som snabbt hamnar i Norra Vaxholmsfjärden, recipient.”*
- *”Landskapsbilden/Stadsbilden förändras för delar av Vaxön genom att ett skolområde med utevistelseyta ersätts med tätare bebyggelse och högre hus än i nuläget. Det innebär att en del grönområde ersätts av hårdgjord yta”*

Vad som inte nämns är de utsläpp av klimatgaser som rivningen av den befintliga högst funktionella Norrbergsskolan och därefter nybyggnation av området innebär.

Ett antal positiva effekter anges däremot, men de utgörs nästan uteslutande av kompensationsåtgärder eller olika sätt att mildra de negativa effekterna. Därför är slutsatsen om nollalternativet obegriplig: ”Om planområdet Norrberget inte genomförs innebär det färre bostäder på Vaxön samt att framkomna positiva effekter uteblir.” Vad händer med de negativa effekterna?

Något ytterligare alternativ nämns inte trots att det är uppenbart att de negativa effekterna skulle kunna minskas med en lägre exploateringsgrad. Till exempel skulle flöde av orenat dagvatten till Norra Vaxholmsfjärden kunna undvikas om punkthus C och D inte byggs (se Dagvattenutredningen sid 25).

Det är alltså uppenbart att Miljöbedömningen bygger på en prioritering av byggande av bostäder, inte av några miljö kriterier, vilket gör den helt missriktad.

I planbeskrivningen står *”för kvartersmark är det önskvärt att en viss grönytefaktor uppfylls”*. Grönytefaktor är ett beräknat mått på de samlade ekotjänsterna som de gröna ytorna ger i relation till områdets storlek och ger en bild av hur attraktiv och hållbar stadsmiljön är. Citatet antyder att sådana beräkningar gjorts för planområdet, men inga resultat presenteras. Naturskyddsföreningen är intresserad av att ta del av dessa beräkningar.

- ✎ Naturskyddsföreningen anser att detaljplanen behöver ett tydligare fokus på miljöförbättrande åtgärder på alla plan, och som följd av detta en minskad exploateringsgrad. Beräkningar av grönytefaktor bör presenteras i planbeskrivningen.

Trafik och parkering

De synpunkter som Naturskyddsföreningen framförde kring trafik- och parkeringsfrågor i det första samrådet har inte kommenterats i samrådsredogörelsen. Därför blir vi tvungna att upprepa dem här.

Trafiksituationen på Vaxön är tidvis besvärlig, särskilt under sommarhalvåret. Det är inte önskvärt att markant öka antalet parkeringsplatser i centrala Vaxholm. Eftersom det finns ett stort behov av åtgärder som minskar trafiken och leder till att befintliga parkeringsplatser utnyttjas mer effektivt, föreslår Naturskyddsföreningen följande åtgärder som i de flesta fall inte direkt berör det aktuella området, men bör beaktas i samhällsplaneringen mer generellt:

1. Stimulera andra färdmedel än bil, vilket är önskvärt även ur klimatsynpunkt. Program för detaljplanering för Vaxön föreslår nya cykelparkeringar vilket Naturskyddsföreningen tillstyrker. Cykelparkeringar måste vara utformade på ett sätt som underlättar låsning av cykeln och ska gärna ha tak som den nya cykelparkeringen vid Engarn (vilken vi varmt välkomnar).
 2. Inrätta cykeluthyrning. Naturskyddsföreningen föreslår att kommunen ansluter sig till City Bikes som används i Stockholm, Solna, Sundbyberg, Lidingö och Uppsala, eller likande tjänst.
 3. I samverkan med SL bör kommunen undersöka möjligheterna att införa en lokal busslinje på Vaxön (möjligen med förlängning till Kullö och Resarö), med generös turtäthet, gärna eldriven och kostnadsfri. Besökande bilister kan då fås att parkera på lämplig infartsparkering för att sedan ta sig runt i Vaxholm med buss. Förslaget skulle naturligtvis också underlätta för de boende på Vaxön.
 4. Inför en parkeringszon i de centrala delarna med ett modernt debiteringssystem, t ex i stil med det som har introducerats i Täby Centrum. Genom automatisk avläsning av nummerplåtar vid passage in i och ut ur zonen försvinner både behov av parkeringsvakter och risk för parkeringsböter. Genom att mäta tid mellan in- och utpassage kan passerande fordon slippa debitering, korttidsparkerande belastas med en relativt låg taxa, medan längre parkeringstider motverkas med en progressivt ökande avgift. Boende i området skulle förstås omfattas av särskilda regler.
- ✎ Naturskyddsföreningen föreslår alltså att fler cykelparkeringar inrättas, cykeluthyrning med City Bikes eller likande startas, kommunen i samverkan med SL undersöker möjligheterna att införa en lokal busslinje på Vaxön samt att en parkeringszon med ett modernt debiteringssystem införs i centrala Vaxholm.

Vaxholm 27/9 2017

Jan Holmbäck

Ordförande, Naturskyddsföreningen i Vaxholm